

AANVULLEND ECOLOGISCH ONDERZOEK

IJSSELMEERDIJK (ONG.)

TE LELYSTAD

Ecologie

Rapportage aanvullend ecologisch onderzoek

IJsselmeerdijk (ong.) te Lelystad

Opdrachtgever	Bosch & van Rijn Groenmarktstraat 56 3521 AV Utrecht
Rapportnummer	6040.003
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	12 juni 2018
Vestiging	Brabant Heinz Moormannstraat 1b 5831 AS Boxmeer 0485 - 581818 boxmeer@econsultancy.nl
Opsteller	ing. R.J. Stoffer
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	N. Janssen, MSc
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek. Het onderzoek betreft echter een momentopname en geeft een inschatting van de aanwezigheid van beschermde soorten op de onderzoekslocatie. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is nooit met zekerheid uit te sluiten. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	4
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK.....	5
4	ONDERZOEKSMETHODIEK	6
5	ONDERZOEKSRESULTATEN.....	7
	5.1 Vleermuizen.....	7
	5.2 Bever	7
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	9
	6.1 Vleermuizen.....	9
	6.2 Bever	9
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	11

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Bosch & van Rijn opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek aan de IJsselmeerdijk (ong.) te Lelystad.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en ontwikkeling van een zonnepanelenpark.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan flora en fauna die Econsultancy in maart 2018 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport quickscan flora en fauna (6040.001) IJsselmeerdijk (ong.) te Lelystad).

Het nader onderzoek is nog gaande en de resultaten van de nog uit te voeren veldbezoeken worden, na afronding hiervan, aangevuld aan onderhavig rapport.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 9,8$ ha) ligt aan de IJsselmeerdijk (ong.), circa 7 kilometer ten noorden van de kern van Lelystad. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 20 O (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie X = 164.113, Y = 508.872.

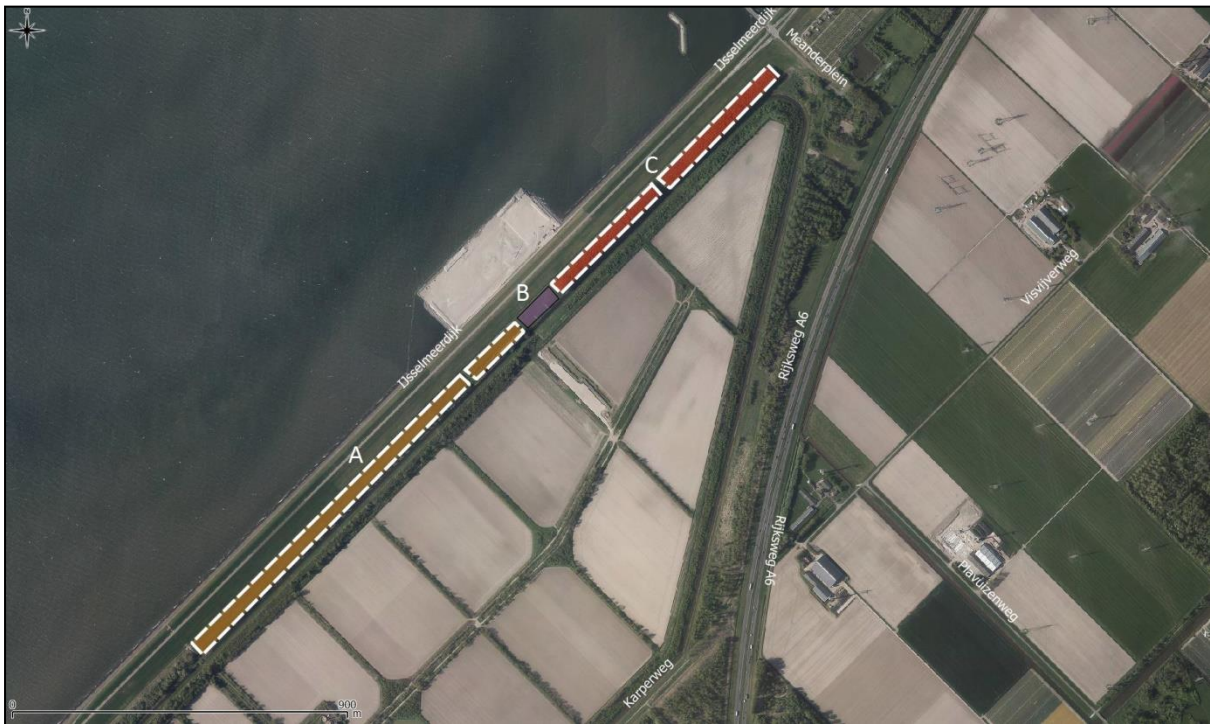

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft twee bospercelen, beide eigendom van Staatsbosbeheer. Het meest zuidelijke perceel (perceel A in figuur 2) is 5,8 ha groot en bestaat uit wilgenopstand (energiehout). Voor perceel A geldt dat, naar verwachting, in het zuidelijk deel een strook van circa 200 meter onbenut zal blijven. Het meest noordelijke perceel (perceel C in figuur 2) is 4 ha groot en bestaat uit populierenopstand. De twee percelen zijn gescheiden door een derde perceel (perceel B in figuur 2). Dit perceel is eigendom van de gemeente Lelystad en wordt de toekomstige ingang van een industrieterrein.

Ten noorden en westen van de onderzoekslocatie bevindt zich het natuurreservaat IJsselmeer. De onderzoekslocatie is gelegen langs de IJsselmeerdijk. Ten oosten van de onderzoekslocatie ligt de watergang “Forellentocht” met daarachter open agrarisch landschap. Ten noordoosten is de “GDF SUEZ-Maxima-centrale” gelegen. Direct ten zuiden van de onderzoekslocatie ligt het natuurreservaat “Visvijver bos”. Verder ten zuiden van de onderzoekslocatie bevindt zich een afwisseling van bos en stedelijk gebied.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 8 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.

Figuur 3. Onderzoekslocatie met populierenopstand – perceel C.

Figuur 4. Detail populierenopstand – perceel C.

Figuur 5. Onderzoekslocatie – perceel B.

Figuur 6. Onderzoekslocatie met wilgenopstand – perceel A.

Figuur 7. Knaagsporen wilgenopstand – perceel A.

Figuur 8. Beverburcht op perceel A.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De initiatiefnemer is voornemens gronden beschikbaar te stellen aan een ondernemer die daarop een zonnepark gaat ontwikkelen. Daarnaast is het plan om het terrein een dubbelfunctie te geven waarbij het toekomstige zonnepark wordt gecombineerd met natuur. Het plan is tevens om het geheel landschappelijk in te passen. Ten behoeve van de voorgenomen plannen dienen de aanwezige bospercelen (populierenopstand en wilgenopstand) te worden gekapt.

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Het onderstaande kader (tabel I) geeft de resultaten en conclusies weer van de reeds uitgevoerde quickscan flora en fauna:

Tabel I. Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffingsaanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen
Broedvogels	algemeen	ja	ja	nee	nee	het verwijderen van nestgelegenheden buiten het broedseizoen uitvoeren of voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelinsectie
	jaarrond beschermd	ja	nee	nee	nee	-
Vleermuizen	verblijfplaatsen	ja	ja	mogelijk	afhankelijk van resultaten	boomholte inspectie met boomcamera op geschiktheid
	foerageergebied	ja	nee	nee	nee	voldoende foerageergebied in nabije omgeving
	vliegroutes	ja	nee	nee	nee	-
Grondgebonden zoogdieren	bever	ja	ja	mogelijk*	mogelijk*	*afhankelijk van de uitvoering van de voorgenomen plannen is nader onderzoek noodzakelijk naar bever
	algemeen	ja	ja	nee	nee	aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten
Amfibieën		minimaal	mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten
Reptielen		nee	nee	nee	nee	-
Vissen		nee	nee	nee	nee	-
Libellen en dagvlinders		nee	nee	nee	nee	-
Overige ongewervelden		nee	nee	nee	nee	-
Vaatplanten		nee	nee	nee	nee	-

Conclusie quickscan flora en fauna

Op basis van de onderhavige quickscan flora en fauna dient vóór uitvoering van de plannen gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van bomen met holtes en daarnaast dienen de bomen met holtes geïnspecteerd te worden met behulp van een boomcamera om meer duidelijkheid te krijgen omtrent de geschiktheid van de boom voor boombewonende vleermuizen. Indien blijkt dat de bomen geschikt zijn als rust- of verblijfplaats is nader onderzoek benodigd naar de daadwerkelijke functie van de betreffende boom voor de vleermuis

Op dit moment zijn de exacte plannen (realiseren zonnepark) nog niet bekend en is het niet uit te sluiten dat er overtreding plaats gaat vinden in het kader van de Wet natuurbescherming. Het doel is om het zonnepark landschappelijk in te passen en er wordt dan ook geadviseerd om in overleg met een deskundig ecooloog een plan te realiseren waarbij zodanig rekening wordt gehouden met de bever dat er geen negatieve effecten optreden. Indien verstoring van de burcht of vernietiging van het functionele leefgebied niet te vermijden is dient nader onderzoek naar onder andere de omvang van de beverpopulatie plaats te vinden en is mogelijk een ontheffingsaanvraag aan de orde.

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

Gevraagd is om onderzoek uit te voeren van enkele soorten, te weten vleermuizen en bever, die beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming.

Het onderzoek naar de verschillende soortgroepen wordt zoveel mogelijk gecombineerd uitgevoerd.

Vleermuizen

Voor het onderzoek naar boombewonende vleermuizen is in juni een poging tot een boominspectie uitgevoerd met een ladder en een inspectiecamera model no.:6669 (met kleuren LCD monitor). Bij een boominspectie wordt gecontroleerd of de betreffende holte in de boom naar boven uitloopt. In het geval de holte naar boven uitloopt is het niet uit te sluiten dat de boom als verblijfplaats door vleermuizen gebruikt kan worden en zal dit middels nader onderzoek aangetoond dienen te worden.

Bever

Om de lokale populatie van de bever in kaart te brengen zijn tot op heden twee veldbezoeken uitgevoerd. Het eerste veldbezoek heeft conform het kennisdocument (BIJ12, 2017) plaatsgevonden in het bladerloze seizoen in april. De kwaliteit van het gebied en het betreffende territorium is in kaart gebracht, waarbij naar vaste rust- en verblijfplaatsen (burchten) en de functionele leefomgeving (routes en foerageergebieden) is gekeken. Tevens is er gelet op geurplekken (bevergeil) wat het territorium van de bever afbakent.

Na het in kaart brengen van de kwaliteit van het gebied en het betreffende territorium is er een tweede veldbezoek uitgevoerd, waarbij middels een simultaantelling, een inschatting is gemaakt van het aantal individuen binnen het aangegeven territorium. Dit veldbezoek heeft plaatsgevonden in juni, met twee personen in de avond (2 uur voor zonsondergang tot compleet donker).

Een derde veldbezoek dient nog plaats te vinden om het nader onderzoek af te ronden. Dit veldbezoek wordt uitgevoerd op dezelfde wijze als veldbezoek twee en de resultaten ten aanzien hiervan worden na afronding in onderhavig rapport toegevoegd.

Overzicht veldbezoeken

Het beveronderzoek bestaat uit diverse veldbezoeken. Onderstaande tabel II geeft de globale planning van de veldbezoeken.

Tabel II. Onderzoeksinspanning per soortgroep

		januari	februari	maart	april	mei	juni	juli
bever	tijdstip	1x overdag				2x avond*		
	datum	nader te bepalen				nader te bepalen		
	functie	sporenonderzoek en habitatgeschiktheid				simultaantellingen		

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

Onderstaand is in tabel III een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken met een korte beschrijving van de resultaten te vinden. Vervolgens zal per soortgroep besproken worden wat de bevindingen zijn en wat de eventuele gevolgen hiervan zijn.

Tabel III. Uitgevoerde veldbezoeken

Datum	Weersomstandigheden	Werkzaamheden	Samenvatting
23-04	15 °C, zonnig, droog	Beverinspectie territorium	Beverburcht aangetroffen en bevergeil
04-06	17 °C, bewolkt, droog	Simultaantelling in de avond	2 bevers waargenomen
04-06	17 °C, bewolkt, droog	Boominspectie boom met holte	Boominspectie niet mogelijk door hoogte en instabiliteit boom

5.1 Vleermuizen

Binnen perceel C is één boom met holte aangetroffen. De boominspectie was gezien de hoogte van de boom en de onstabiliteit van de boom niet mogelijk, waardoor er geen uitsluitel gegeven kan worden over de geschiktheid van de boom als verblijfplaats voor vleermuizen. Geadviseerd wordt om protocollair nader onderzoek uit te voeren.

5.2 Bever

Eerste veldbezoek

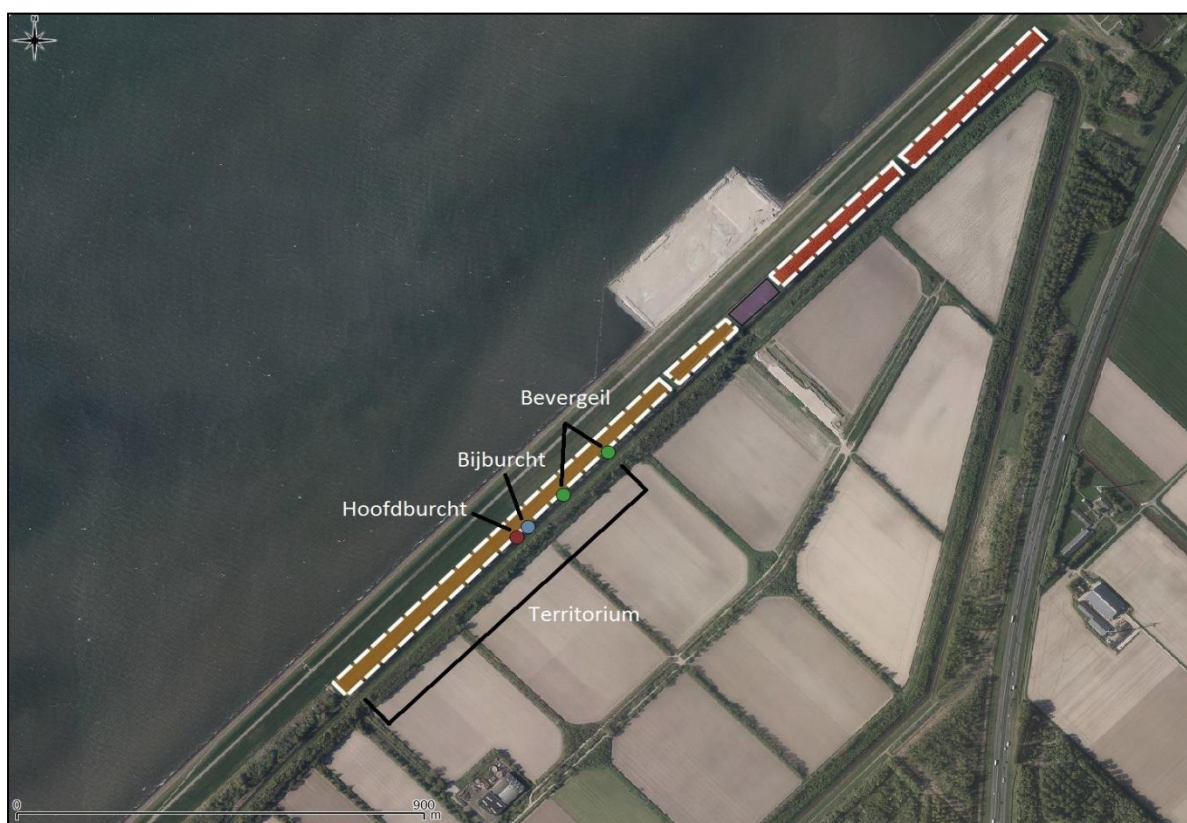
Bij het eerste veldbezoek is het territorium in kaart gebracht door te letten op, door de bever afgezette, geursporen (bevergeil) en de aanwezigheid van burchten. In figuur 9 is een overzicht weergegeven van de aangetroffen sporen. Er zijn twee geurlocaties aangetroffen, waarbij de meest noordoostelijke geurlocatie het verst was en het sterkste rook. Het is redelijkerwijs aan te nemen dat dit de begrenzing van het noord(oost)elijk deel van het territorium afbakt. Langs de oever richting het zuidwesten van de geurlocaties zijn zowel een bijburcht als (hoofd)burcht aangetroffen (figuur 10 en 11). Verder richting het zuidwesten, voorbij de burchten, is tevens gelet op de aanwezigheid van geurafzettingen welke niet zijn aangetroffen. Gezien er knaag- en glijsporen langs de gehele oever van dit deel van de onderzoekslocatie (perceel A) zijn aangetroffen is het redelijkerwijs aan te nemen dat het territorium reikt tot minstens de zuidwestelijke begrenzing van de onderzoekslocatie.

Tweede veldbezoek

Bij het tweede veldbezoek is middels een simultaantelling (met twee personen) gelet op de aanwezigheid van bevers. Gedurende de avond zijn twee (jonge) bevers waargenomen; het eerste individu is waargenomen nabij de hoofdburcht, zwemmend vanuit noordoostelijke richting en het tweede individu kwam vanuit de hoofdburcht. Beide bevers zijn vervolgens vanaf de burcht richting het zuidwesten gezwommen om te foerageren en eten.

Derde veldbezoek (nog uit te voeren)

Om het beveronderzoek af te ronden zal nog een derde veldbezoek uitgevoerd worden, tevens middels een simultaantelling.

Figuur 9. Aangetroffen geursporen (beverageil) en burchten.

Figuur 10. Bijburcht.

Figuur 11. Hoofdburcht.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

6.1 Vleermuizen

De in perceel C aanwezige boom met holte kon niet middels de boomcamera worden geïnspecteerd op geschiktheid als vaste rust- of verblijfplaats voor vleermuizen vanwege de hoogte en onstabielheid van de betreffende boom. Hierdoor is het niet met zekerheid uit te sluiten dat de boom als verblijfplaats door vleermuizen wordt gebruikt en er wordt daarom geadviseerd om protocollair nader onderzoek uit te voeren.

Voor het onderzoek naar vleermuizen wordt voorgesteld om in de periode half april tot oktober in totaal vier veldbezoeken uit te voeren. De veldbezoeken zullen in de avonduren en/of ochtenduren worden uitgevoerd. De inventarisatiemethode is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie maart 2017), dat is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureau's en de Zoogdierverseniging, in overleg met Dienst Landelijk Gebied en de Gegevensautoriteit Natuur. De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functies zomerverblijfplaats, kraamverblijf en paarverblijf/baltplaats voor onder andere de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en meervleermuis. Het protocol heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. Doordat vleermuizen iedere (verblijfs)functie slechts een beperkte periode van het jaar gebruiken is onderzoek naar alle op de onderzoekslocatie mogelijke functie noodzakelijk. Iedere (verblijfs)functie afzonderlijk geniet een jaarronde bescherming.

Het totaal aantal voorgestelde veldbezoeken is vastgesteld op basis van de grootte van de onderzoekslocatie, uitgaande van een waarnemer per veldronde. Verwacht wordt dat met vier bezoeken omtrent deze soortgroep voldoende zekerheid is verkregen over de functie van de onderzoekslocatie.

Voor het onderzoek wordt gebruik gemaakt van professionele batdetectors met opnamemogelijkheid (Batlogger). Een batdetector zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsopnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name Myotis-soort) en waarbij het sonogram uitsluitsel kan geven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het analyseprogramma Batsound.

6.2 Bever

Ten aanzien van de bever dient nog een veldbezoek uitgevoerd te worden waardoor de uiteindelijke conclusie na afronding van de betreffende veldronde definitief kan worden vastgesteld. Wel kan reeds gesteld worden dat bij de voorgenomen plannen negatieve effecten optreden ten aanzien van de bever. De wilgenopstand (perceel A) maakt deel uit van het essentiële leefgebied van de bever en bij verwijdering van deze opstand zal het voedselaanbod van de aanwezige bevers aangetast worden, wat tevens een effect op de functionaliteit van de aangetroffen burcht(en) zal hebben. Overtreding in het kader van de Wet natuurbescherming is dan ook aan de orde en hiervoor dient een ontheffing te worden aangevraagd. Afgezien van perceel A wordt de onderzoekslocatie niet door de bever gebruikt.

Geadviseerd wordt om een projectplan op te stellen waarin maatregelen worden opgenomen ten gunste van de bever. Hierbij dient gedacht te worden aan werken buiten de gevoelige periodes, mitigatie en compensatie en aanvullende maatregelen. De maatregelen dienen ervoor om de effecten op de bever te verminderen dan wel te voorkomen. Aangeraden wordt om dit in samenwerking met een deskundig ecooloog te bespreken.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van Bosch & van Rijn een aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de IJsselmeerdijk (ong.) te Lelystad.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en de ontwikkeling van een zonnepark op de locatie.

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens gronden beschikbaar te stellen aan een ondernemer die daarop een zonnepark kan ontwikkelen. Daarnaast is het plan om het terrein een dubbelfunctie te geven waarbij het toekomstige zonnepark wordt gecombineerd met natuur. Ten behoeve van de voorgenomen plannen dienen de aanwezige bospercelen (populierenopstand en wilgenopstand) te worden gekapt.

Functie onderzoekslocatie voor beschermde soorten

Door het niet kunnen uitvoeren van de boominspectie is het niet uit te sluiten dat de boom met holte een functie vervult voor boombewonende vleermuizen waaronder gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis en meervleermuis. Dit dient nader onderzocht te worden.

Functie onderzoekslocatie voor bever

De onderzoekslocatie, in het bijzonder perceel A (figuur 2), maakt onderdeel uit van het functioneel leefgebied van tenminste 2 bevers. Dit betreft niet alleen vaste rust- en verblijfplaatsen (burchten) maar ook foerageergebied (wilgenopstand). Het laatste, nog uit te voeren, veldbezoek is benodigd om een definitieve conclusie te kunnen geven.

Conclusie

Ten aanzien van vleermuizen wordt geadviseerd om protocollair onderzoek uit te voeren, middels vier veldbezoeken in de periode half april tot oktober. Ten aanzien van de bever dient een ontheffing te worden aangevraagd en dient middels een projectplan onderbouwd te worden op welke wijze negatieve effecten ten aanzien van de bever kunnen worden geminimaliseerd of te voorkomen.

